

87% Latvijas iedzīvotāju nebūtu pieņemami, ja valsts drošības vārdā specdienesti noklausītos to telefona sarunas vai lasītu privātās e-pasta sarakstes

Tikai 9% iedzīvotāju neiebilstu pret telefona sarunu noklausīšanos un e-pasta sarakstes kontroli

Pēdējo mēnešu laikā saistībā ar Edvarda Snoudena publiskotajām ziņām par ASV specdienestu īstenotajām iedzīvotāju elektroniskās izspiegošanas programmām, daudzās valstīs ir aktualizējušās diskusijas par to, cik pieņemama ir iedzīvotāju elektroniska izsekošana valsts drošības vārdā. ASV, piemēram, šajā jautājumā sabiedrībai nav vienota viedokļa. Aptauju dati¹ liecina, ka, iespējams, pat vairākums amerikāņu atbalsta to izsekošanas programmu pastāvēšanu, par kurām ziņas atklātībā nodeva Snoudens. Arī Latvijā jau pirms kāda laika mediji ir sabiedrību informējuši par programmas "FinSpy" pastāvēšanu, kuru izmanto vairāku valstu valdības savu iedzīvotāju izsekošanai, un kas esot arī Latvijas drošības struktūru rīcībā².

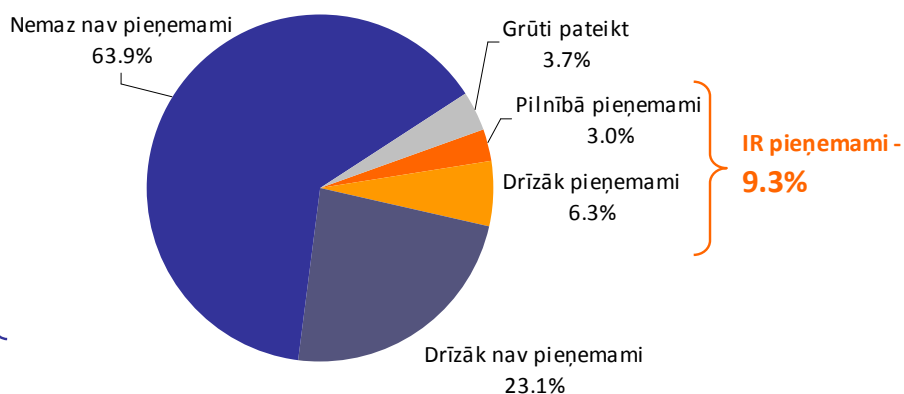
Lai noskaidrotu, kāds ir Latvijas iedzīvotāju viedoklis jautājumā par iedzīvotāju izsekošanu, pētījumu centrs SKDS 2013.gada jūlijā veiktajā aptaujā uzdeva jautājumu: „Cik pieņemami, Jūsaprāt, būtu tas, ja Latvijas specdienesti noklausītos iedzīvotāju telefona sarunas vai lasītu privātās e-pasta sarakstes, lai novērstu iespējamus apdraudējumus valstij?”.

Latvijas iedzīvotāju attieksme pret viņu izsekošanu valsts drošības interesēs

Q: "Cik pieņemami, Jūsaprāt, būtu tas, ja Latvijas specdienesti noklausītos iedzīvotāju telefona sarunas vai lasītu privātās e-pasta sarakstes, lai novērstu iespējamus apdraudējumus valstij?"

2013.gada jūlijs

**NAV pieņemami -
87.0%**

Bāze: visi respondenti, n=1000

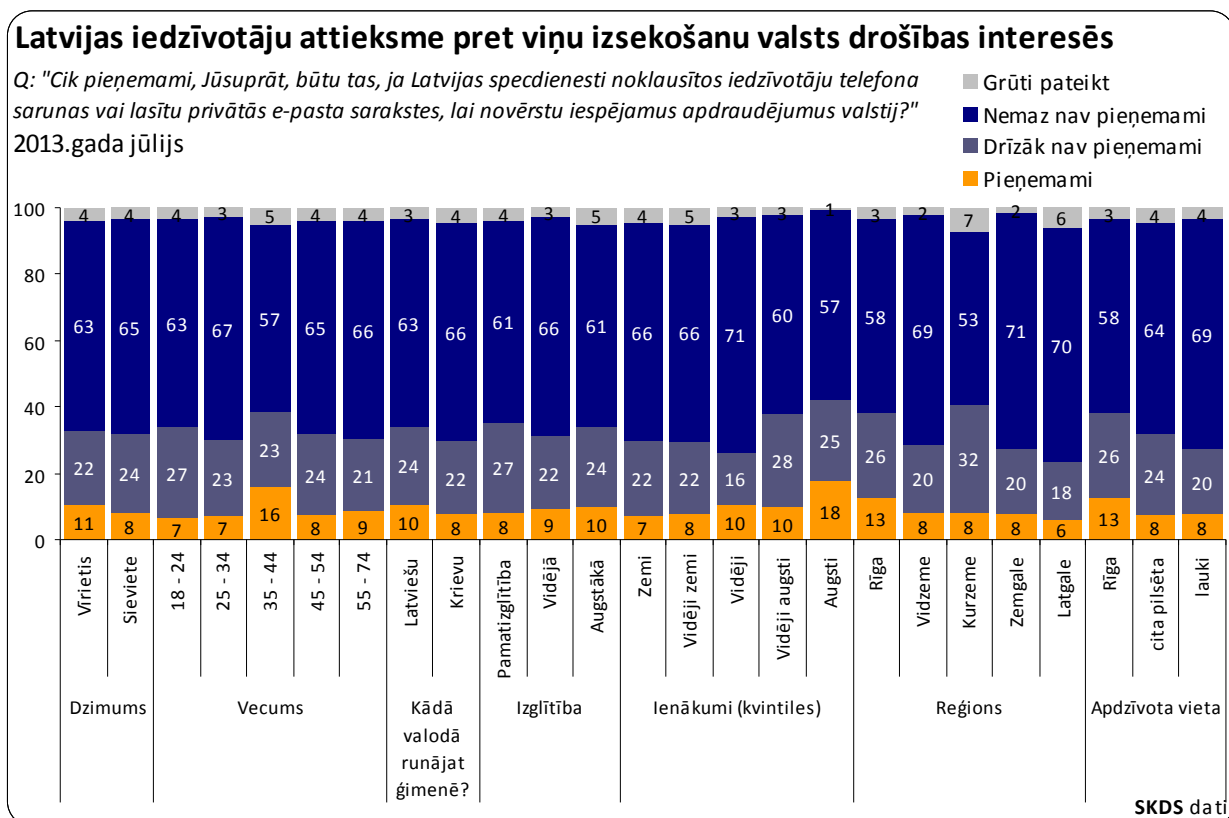
SKDS dati

Saņemtās atbildes liecina, ka absolūtam vairākumam Latvijas iedzīvotāju (87%) specdienestu veikta viņu telefona sarunu noklausīšanās un viņu e-pasta sarakstes lasīšana nešķiet

¹ <http://www.people-press.org/2013/06/17/public-split-over-impact-of-nsa-leak-but-most-want-snowden-prosecuted/>
<http://www.quinnipiac.edu/institutes-and-centers/polling-institute/national/release-detail?ReleaseID=1919>

² <http://www.ir.lv/2013/3/19/laikraksts-latvija-izmanto-spiegosanas-datorprogrammu-iedzivotaju-izsekosana>

pieņemama, turklāt gandrīz divām trešdaļām iedzīvotāju (64%) tas šķiet pilnīgi nepieņemami. Iebildumi pret Latvijas specdienestu veiktu noklausīšanos vai e-pastu kontroli nebūtu tikai 9% iedzīvotāju (pilnībā pieņemami tas ir 3%, bet drīzāk pieņemami – 6% iedzīvotāju).

Aptaujas rezultātu analīze atsevišķās sociālajās un demogrāfiskajās grupās liecina, ka visās grupās vairākumam respondentu iedzīvotāju izsekošana valsts drošības vārdā šķiet nepieņemama. Saskaņā ar aptaujas datiem izsekošanai nedaudz lielāks atbalsts kā vidēji ir starp iedzīvotājiem vecumā 35 līdz 44 gadiem (16%), ar augstāko izglītību (18%) un rīdniekiem (13%). Taču arī šajās grupās vairāk kā pusei šādas darbības šķiet pilnībā nepieņemamas.

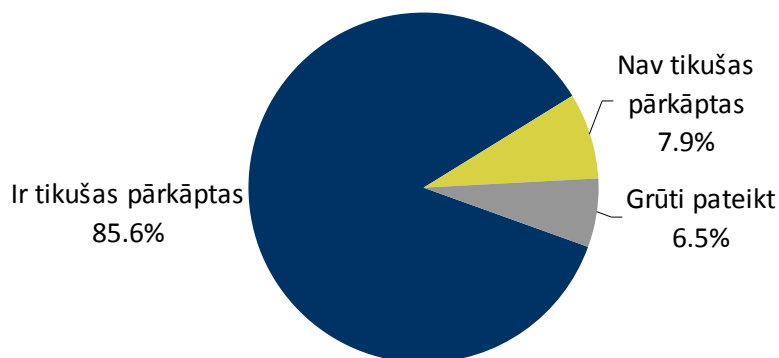
Interesanti, ka šajā jautājumā īpaši neatšķiras latviski un krieviski runājošo Latvijas iedzīvotāju viedokļi. Ir novērots, ka jautājumos, kas saistīti ar attieksmi pret valsti, tie, kuri ģimenē sarunājas latviešu valodā, nereti ir nedaudz mazāk negatīvi noskaņoti. Taču šajā jautājumā valodu grupās lielu atšķirību nav: iedzīvotāju izsekošana valsts drošības vārdā kopumā ir nepieņemama 87% latviski runājošo un 88% krieviski runājošo Latvijas iedzīvotāju.

Tāpat aptaujas dati liecina, ka absolūts vairākums Latvijas iedzīvotāju būtu ļoti negatīvi noskaņoti gadījumā, ja atklātos, ka kāds no Latvijas specdienestiem ir noklausījies to telefona sarunas vai lasījis e-pasta sarakstes. Kopumā 86% to uzskatītu par savu tiesību uz privātumu pārkāpumu, un tikai 8% uzskatītu, ka privātums nav ticis pārkāpts.

Latvijas iedzīvotāju attieksme pret savām tiesībām uz privātumu

Q: "Gadījumā ja atklātos, ka kāds no Latvijas specdienestiem ir noklausījies Jūsu telefona sarunas vai lasījis Jūsu e-pasta sarakstes, vai Jūs uzskatītu, ka Jūsu tiesības uz privātumu ir tikušas pārkāptas?"

2013.gada jūlijs

Bāze: visi respondenti, n=1000

SKDS dati

2013.gada jūlija aptaujas tehniskā informācija

Atbildes uz jautājumiem:

„Cik pieņemami, Jūsprāt, būtu tas, ja Latvijas specdienesti noklausītos iedzīvotāju telefona sarunas un lasītu privātās e-pasta sarakstes, lai novērstu iespējamus apdraudējumus valstij?”

„Gadījumā, ja atklātos, ka kāds no Latvijas specdienestiem ir noklausījies Jūsu telefona sarunas un lasījis Jūsu e-pasta sarakstes, vai Jūs uzskatītu, ka Jūsu tiesības uz privātumu ir tikušas pārkāptas?”

Dati iegūti SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās. Aptaujas veikšanas laiks: 19.07.2013. līdz 04.08.2013. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi kopumā tika aptaujāti 1000 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā. Izlase ir reprezentatīva attiecībā pret ģenerālo kopumu. Pētījuma statistiskā kļūda kopējiem atbilžu sadalījumiem nepārsniedz + / - 3% robežas.

Aptaujas veicējs

Sabiedriskās domas pētījumu centrs **SKDS**

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 67 312 876, fakss: 67 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv